

Focus

Volum 30: un repàs a la història de la nostra revista

Óscar Gordo

Volume 30: a revision of the history of our journal

The journal first saw the light of day in 1981 under the name *Bulletí del Grup Català d'Anellament* (BGCA) and was initially thought of as a means of communication for the bird ringers belonging to the recently created GCA. A further aim was to create a way of exchanging publications with other ringing groups from around the world and so improve the GCA's library. During the 1980s, the BGCA served as an internal newsletter and there was also very active participation from group members in the form of articles, above all related to ringing. In 1990, the bulletin changed its structure and the functioning of its editorial board and became a fully scientific journal according to international standards. Since then, the BGCA has only published scientific articles and is no longer the internal communication tool of the GCA. Throughout the 1990s, the BGCA has moved away from its initial purely regional character and now receives and publishes numerous contributions from authors from the rest of Spain. It has thus become an alternative to *Ardeola* in the Iberian Peninsula. The BGCA changed its name to *Revista Catalana d'Ornitologia* in 2002, a move that was accompanied by a reorganization of the editorial team and a change in the journal's design. However, despite consolidating its scientific reputation over the past decade, as well as the growth in the number of ornithologists in Catalonia and the improvement in their skills, this phenomenon has not led to more contributions from Catalan ornithologists to their journal. Instead, the number of studies centred on Catalonia has fallen to less than half of the total and so a greater effort from all is required if we want our journal to have a future.

Key words: review, journal, history, ornithology, Catalonia.

Óscar Gordo, *Dept. Biología de la Conservación, Estación Biológica de Doñana (EBD - CSIC), Américo Vespucio s/n, 41092 Sevilla. E-mail: ogvilloslada@gmail.com*

Received: 08.09.14; Accepted: 09.11.14 / Edited by S. Herrando.

Enguany publiquem el trentè volum de la *Revista Catalana d'Ornitologia* (RCO). Al llarg de 34 anys d'història, la nostra revista ha evolucionat molt fins esdevenir una revista ornitològica que segueix els estàndards internacionals que qualsevol pot trobar a la resta de revistes científiques d'ornitologia (Gordo 2014). La història de la RCO és un bon reflex de la història de l'ornitologia catalana durant les darreres dècades. Permet veure com ha evolucionat, com ha crescut, com ha passat d'un grup molt petit de persones aficionades als ocells amb molt pocs

recursos (però amb molta empena i il·lusió) a un col·lectiu nombrós, organitzat i tan professionalitzat com el que es pot trobar a d'altres països on l'ornitologia i l'anellament tenen una tradició molt més llarga. L'avenç que es pot observar simplement llegint la revista des del seu primer número fins al darrer és extraordinari, gairebé increïble. Una transformació que de ben segur cap dels artífexs que van tenir la brillant idea de crear un butlletí de comunicació entre els membres de l'antic *Grup Català d'Anellament* (GCA) hauria imaginat l'any 1981. I si algun d'ells va

tenir la visió que poguéssim assolir el punt actual, l'ha poguda constatar en un lapse de temps que es pot qualificar de rècord, una veritable proesa social que ha vist en l'ornitologia una millora tan radical com en tants altres aspectes de la nostra societat en aquests darrers anys.

L'objectiu d'aquest article és fer un repàs històric de la nostra revista. Donada la seva llarga trajectòria, és molt important conèixer d'on venim, especialment per a aquells ornitòlegs més joves que no hagin tingut l'oportunitat de viure directament gran part de la història de la revista. Crec que, coneixent els orígens, podrem comprendre el present i podrem planificar el futur de la millor manera per garantir, al menys, trenta volums més. Aquest article vol ser, també, un petit homenatge a totes aquelles persones que han contribuït a mantenir viva la revista fins avui, bé com autors dels treballs que s'han publicat, bé com a membres de l'equip editorial que s'ha encarregat de materialitzar la revista com a producte final per als seus lectors.

1981-1989: Naixement i primeres passes

La nostra revista va néixer amb el nom de *Bulletí del Grup Català d'Anellament* (BGCA) l'any 1981, tan sols sis anys després de la creació del GCA, un col·lectiu que pretenia aplegar tots els anelladors que operaven a Catalunya en els anys 70 (Ferrer *et al.* 2005). Dècades més tard, el GCA esdevindria l'actual *Institut Català d'Ornitologia* (ICO). L'objectiu del *Bulletí* era dotar als anelladors del GCA d'un fòrum on compartir els seus coneixements i fomentar la cooperació entre ells (GCA 1981). Ja s'anellava molt (uns 5.000 ocells anualment) i es va fer palesa la necessitat d'un mitjà de comunicació que permetés estar en contacte per informar-se de noves tècniques, resultats, troballes rellevants, etc. L'abundant informació disponible actualment i, sobretot, la facilitat per accedir-hi (p. ex. a través d'internet), ens fan oblidar, sovint, les limitacions que existien tan sols fa un parell de dècades. Es pot posar com a exemple el fet que la primera edició en castellà de la guia Svensson, el manual de referència de l'anellament de passeriformes a Europa, no es va publicar fins l'any 1996, tot i que la primera edició de l'autor va ser el 1970. En aquest sentit, cal destacar la proposta que ja es va fer durant la

trobada d'anelladors del 1981 per a la publicació d'una traducció en català que havia fet en Josep Vilalta, l'edició de la qual aniria a càrrec del GCA i el Taller de Natura de Badalona (Anònim 1981). Davant d'aquesta mancança absoluta de material especialitzat en català, no ens ha de sorprendre que els dos primers articles publicats al BGCA fossin precisament dedicats a aspectes purament metodològics, com ara tècniques de captura (Giró 1981), i de tractament estadístic de les dades obtingudes en l'anellament (Vilalta 1981). Val la pena remarcar aquí que aquest esperit pedagògic va ser tan incipient com efímer i d'ençà d'aleshores, malauradament, molt pocs articles (p. ex., Trias 1983, Julien 1988a, b) han fet aportacions dirigides a millorar la formació ornitològica dels lectors de la revista, és a dir, fonamentalment els ornitòlegs catalans.

Un altre objectiu per crear el BGCA va ser afavorir el bescanvi amb altres grups d'arreu del món de publicacions especialitzades en l'anellament (GCA 1981). Com s'ha esmentat abans, les possibilitats d'accedir a la informació eren el principal repte de qualsevol aficionat a les aus d'aquella època i, per tant, s'entén que l'estratègia del bescanvi es considerés cabdal en un moment on la prioritat era la formació i ampliar els coneixements. De fet, va ser una iniciativa fonamental per proporcionar la incipient biblioteca del grup i, en conseqüència, va ser clau perquè els membres del grup hagin tingut fàcil accés a publicacions internacionals des de llavors. La iniciativa del bescanvi va donar els seus fruits ben aviat, i en el segon número (publicat tan sols nou mesos després del llançament del *Bulletí*) ja s'informa als membres del grup que s'havien fet efectius els intercanvis amb la *British Trust for Ornithology*, la *Società Ornitologica Italiana*, el *Stavanger Museum* (central d'anellament de Noruega), o el *Ivanausko Zoologijos Muziejus* (antiga central d'anellament de la llavors república socialista soviètica de Lituània), i que, per tant, restaven a disposició dels anelladors catalans diverses revistes i informes publicats per aquestes entitats. Al bescanvi institucional cal afegir les abundants, valuoses i desinteressades aportacions de molts membres del GCA, que així compartien el seu fons bibliogràfic particular amb la resta d'ornitòlegs catalans. L'èxit del procés d'adquisició de material bibliogràfic per al grup queda ben reflectit per l'increment d'una a sis planes que va experimentar la secció

"Publicacions rebudes" entre el primer i quart volums (1981 a 1984). De fet, el llistat d'entitats amb les quals s'ha fet bescanvi de publicacions al llarg de la història de la nostra revista és de gairebé 200, tot i que en l'actualitat resti actiu només amb 120 destinataris, dels quals 50 són estatals, 66 europeus i 4 de la resta del món (R. Aymí com. pers.). Aquesta davallada ha estat propiciada per diversos factors aliens al grup, que han motivat la interrupció de l'intercanvi, com ara l'extinció de certs títols, problemes amb les adreces postals dels destinataris, manca d'espai a les biblioteques de les entitats receptores, etc. També cal reconèixer que des de fa temps no es fa tant d'esforç per mantenir aquests intercanvis. Un dels principals motius ha estat els costos de les trameses, que van ser pagats per l'Ajuntament de Barcelona mentre la seu del grup estava al Museu de Zoologia. A la manca de diners per pagar tants enviaments, cal afegir l'aparició de versions electròniques a internet de la immensa majoria de revistes, fet que fa innecessari l'intercanvi per poder accedir als continguts. Finalment, un altre motiu, també en el nostre cas, són els greus problemes per ubicar un fons bibliogràfic que ha adquirit un volum immens després de tres dècades de creixement continu.

Si era important informar de les adquisicions bibliogràfiques foranes, tant o més ho era conèixer tots els treballs que es duïen a terme a casa nostra. Per això, a partir del tercer volum es va publicar una secció dedicada a recopilar tots els articles, llibres, informes, tesis doctorals, etc. relatiu a qualsevol aspecte de la biologia de les aus catalanes. Però, com en el cas anterior,

aquesta secció de la revista va créixer molt i molt ràpid, i de dues pàgines el 1983 es va passar a 16 l'any 1989. Així doncs, no sorprèn que la comissió editorial d'aquell moment decidís eliminar aquesta secció en la nova etapa que la revista inicià aquell any.

Els primers anys el volum anual del BGCA es va publicar en dos números, un al gener i un altre al setembre, fet que es va abandonar el 1984, quan es va a passar a publicar tot el contingut d'una sola vegada per evitar retards en la seva aparició (Anònim 1984). Malauradament, aquest problema va continuar sent una constant durant bona part de la història de la revista. Aquells primers anys, la factura dels articles destaca per ser força rudimentària (Figura 1), posant de manifest les limitacions tècniques que hi havia per dissenyar i maquetar la revista, que, tot i això, es va publicar sense interrupcions durant els quatre primers anys.

En la segona meitat dels anys 80 la revista passa moments difícils i va deixar de publicar-se durant tres anys consecutius (del 1985 al 1987). Són aquestes irregularitats en la publicació de la revista les responsables que anem pel volum 30, malgrat que faci 34 anys de l'aparició del primer. El volum 5 de 1988 aconseguí aplegar un bon nombre de notes breus, però en el volum de l'any següent no es publicà cap article. Aquell volum va estar constituït només per l'informe d'activitats del GCA, informe que es va publicar de manera periòdica dins de la revista entre 1982 i 2002, moment que va passar a publicar-se de manera molt més abreujada a l'Abellerol i en un document en línia a la pàgina web de l'associació.

Fig. 1. Evolució històrica del disseny gràfic dels articles. Historical evolution of the journal's layout.

Cap a finals dels anys 80 ja s'han produït certs canvis en l'estètica de la revista (Figura 1), millorant-ne notablement la presentació i normalitzant les seccions i formats que havien de tenir les contribucions. Aquestes podien ser de tres tipus en funció del seu contingut i llargària: articles, notes breus i comunicacions. En aquest sentit, la primera "Normativa de publicacions", que va aparèixer en el tercer volum, va ser fonamental per afavorir la normalització i transparència en el procés de selecció i acceptació dels estudis rebuts. Malgrat aquestes passes inicials cap al que hauria d'esdevenir una revista científica, la realitat és que el BGCA dels 80 encara mantenia un caràcter fortament regional, és a dir, les contribucions eren fetes pels i dirigides als ornitòlegs catalans. L'evidència de l'escassa permeabilitat a autors forans en aquella etapa es troba en el fet que el primer article d'un autor de fora de Catalunya arribà el 1983 (García 1983), quelcom que no es va repetir fins l'any 1990. Tot i això, els articles sempre han estat acompanyats per un breu resum en anglès (*abstract*), que ha permès sempre a qualsevol lector del món conèixer els continguts de la nostra revista i que demostra la clara voluntat dels primers editors de garantir la visibilitat internacional del *Butlletí*, tot i que es gestés com una eina interna del grup.

1990-2001: Maduresa d'una revista científica

Hi ha dos punts d'inflexió importants a la història de la nostra revista, i un d'ells es va donar l'any 1989. Aquell any, la comissió de publicacions va deixar pas a la figura de l'editor, càrrec que va ocupar en Joan Carles Senar (Taula 1). Podem dir que en aquell moment el *Butlletí* va fer el salt qualitatiu a revista científica, condició que es va anant consolidant gràcies al nou funcionament. Fins aquell moment, la comissió de publicacions, un grup d'entre tres i cinc persones per volum i estretament vinculades al GCA (entre les qual cal destacar per la seva forta implicació l'Enric Carrera, la Isabel Martínez i en Josep Vilalta), havia vetllat per la qualitat dels articles publicats. La seva tasca s'havia complementat, a més, entre 1983 i 1988 amb la incorporació d'en Joaquim Trias, com a supervisor científic. A partir de 1989, però, es va imposar sense excepció la revisió per un o dos assessors externs especia-

listes en la matèria que versessin els manuscrits sotmesos al butlletí. Només aquells que eren científicament correctes s'acabaven acceptant i publicant. De fet, aquest és l'esquema de funcionament que es fa servir a qualsevol revista que es consideri científica (Figura 2); és el que es denomina revisió per parells (o *peer-review*).

A partir dels 90 es van començar a publicar amb regularitat articles en castellà i anglès, llengües que van anar desplaçant progressivament el català com a principal idioma del butlletí (Gordo 2014). Aquest canvi reflecteix la participació cada cop més habitual i nombrosa d'ornitòlegs totalment aliens al GCA, fins i tot d'altres països (p. ex., Carlier 1994, Blanco 1995, Vogrin 1997). El *Butlletí* estava deixant de ser un butlletí local per passar a ser una revista ornitològica internacional on tenien cabuda tant els estudis catalans com qualsevol altre fet arreu del món. La inclusió de la revista en bases de dades internacionals bibliogràfiques de reconegut prestigi, com ara *Zoological Records*, o el bescanvi institucional dut a terme des del començament, havien portat el ressò del BGCA molt lluny i, per tant, és comprensible que al llarg de la dècada dels 90 les aportacions dels no socis del GCA esdevinguin cada cop més habituals. El BGCA havia deixat de ser l'eina de comunicació entre els anelladors catalans: ara era una revista oberta a qualsevol persona que estudiés les aus.

Durant els 90, cal reconèixer la important contribució dels autors de la resta de l'estat espanyol. Gent de la Universitat de Lleó, d'Extremadura, de Salamanca, etc. que trobaven en el nostre butlletí un lloc adient per publicar els resultats de la seva recerca. Era un moment on les opcions eren molt escasses si no es dominaven altres idiomes com l'anglès o el francès. *Ardeola* era la revista de referència a Espanya, però el BGCA es va posicionar paulatinament com l'única alternativa especialitzada en ornitologia, pel davant d'altres revistes de zoologia o ecologia espanyoles, com ara: *Aegyptius*, *Alytes*, *Doñana Acta Vertebrata*, *Ecología*, *Graellsia*, *Miscel·lània Zoològica*, *Munibe*, *Vierae*, etc. que tradicionalment també havien publicat treballs pioners de l'ornitologia ibèrica. La realitat és que actualment la nostra revista, després d'*Ardeola*, és la revista ornitològica més veterana de la península.

La nova etapa va anar acompanyada d'un marcat canvi en l'aspecte de la revista a partir

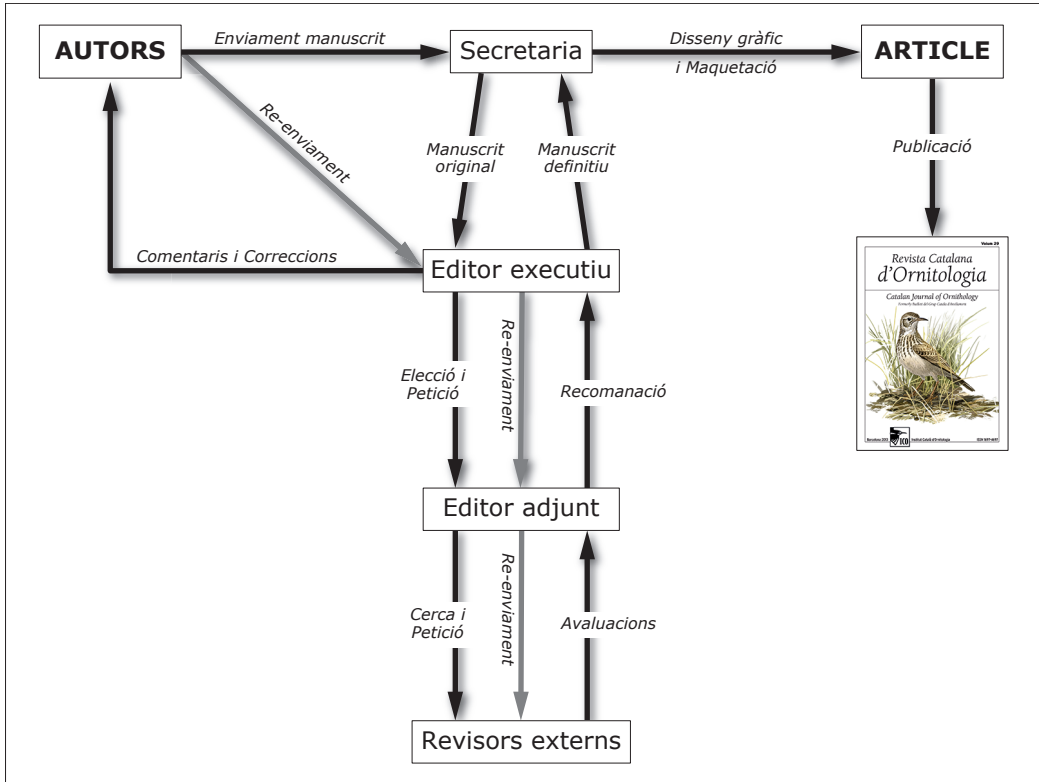

Fig. 2. Funcionament de la revista. Els autors envien els seus treballs a la secretaria de l'ICO, que els remet a l'editor executiu. Aquest escull l'editor adjunt més adient en base a la seva disponibilitat i experiència en el tema d'estudi. L'editor adjunt s'encarregarà de trobar, com a mínim, dos especialistes en el tema, que actuaran com a revisors externs. Un cop que aquests envien les seves avaluacions a l'editor adjunt, aquest trameta la seva recomanació a l'editor executiu, el qual prendrà una decisió sobre el manuscrit i la comunicarà als autors. Si l'article no té errors insalvables, l'editor executiu encoratja els autors a revisar el seu treball en base a les avaluacions fetes pels revisors externs i a reenviar-lo un cop corregit. En funció de l'abast dels canvis realitzats l'editor executiu i/o adjunt poden decidir tornar a enviar el treball als revisors externs, que determinaran si els canvis han estat satisfactoris o, si pel contrari, cal continuar millorant alguns aspectes. Aquest procés de revisió i reenviament es repeteix tants cops com sigui necessari fins arribar a una versió definitiva científicament satisfactòria. En aquest punt, l'article és acceptat i es retorna a la secretaria que s'encarregarà de donar-li el format adequat per a la seva publicació en el proper volum.

Flow diagram of the journal's submission process. Authors send their manuscripts to the editorial office, which refers them to the editor-in-chief, who in turn chooses the most appropriate associate editor based on their availability and experience in the article's subject matter. The associate editor chooses at least two specialists in the field who will act as external reviewers. Once these referees submit their evaluations to the associate editor, s/he sends a recommendation to the editor-in-chief, who takes a decision regarding the manuscript and contacts the authors. If the article has no serious flaws, the editor-in-chief encourages the authors to revise the manuscript in light of the referees' comments and to re-submit a corrected version. Depending on the extent of the requested changes, the editors may decide to resend the manuscript to the referees, who will assess whether the changes are suitable or, on the contrary, whether the authors should continue to improve some aspects of it. This loop of revision and re-submission is repeated as many times as necessary until a scientifically satisfactory version of the manuscript is reached. At this point, the article is accepted and is returned to the editorial office, which will provide a suitable format for publication in the next volume of the journal.

de 1990 (Figura 1). Les cobertes de color crema o caqui amb l'anagrama del GCA van donar pas a unes altres de color blau amb la silueta negra d'un estol d'abellerols. El text va passar a una maqueta en doble columna, fet que va

permetre l'ús d'una font lleugerament més gran que ocupava el mateix espai (Figura 1). De fet, les normes editorials que es van dissenyar el 1990 continuen vigents pràcticament sense canvis avui en dia. El breu *abstract* en anglès

ara s'acompanyava pel títol traduït i els articles més llargs en català o castellà, a més, es podien complementar amb un ampli resum en anglès (*summary*) al final. Les figures i taules també van passar a ser sempre en català o castellà i anglès. L'objectiu era, i continua sent, garantir la màxima difusió del contingut sense renunciar a l'ús de les llengües maternes (català o castellà) de la majoria d'autors. Pel mateix motiu, els articles en anglès (que ja comencen a aparèixer l'any 1991) eren, i són, acompanyats obligatòriament per un resum en català (actualment, també d'un altre en castellà). La política de l'equip editorial des d'aquell moment va ser garantir que l'idioma no sigui un handicap per als autors o lectors, demostrant que els tres idiomes poden conviure perfectament dintre de la revista.

La família creix: les noves publicacions del GCA

Els profunds canvis d'aparença soferts l'any 1990 van anar acompanyats també d'importants canvis en la funció de la revista. El BGCA va deixar d'ésser l'eina de contacte entre els socis del GCA per especialitzar-se en publicar únicament articles científics. La funció perduda, però, era essencial i és per això que es creà una nova publicació del GCA, que apareix per primer cop l'any 1990, el *Bulletí de Contacte del GCA*. El *Bulletí de Contacte* recollia (i recull) tot un seguit de seccions que s'havien publicat regularment dins del BGCA fins el 1988, com ara les notícies del grup, l'agenda d'activitats o les ressenyes bibliogràfiques. Era (i és), doncs, una publicació més dinàmica i destinada a mantenir informat el soci de les novetats més importants en el món de l'ornitologia catalana. A finals del 2000 el *Bulletí de Contacte* va canviar el seu nom per *l'Abellerol*, canvi que va anar acompanyat també d'un canvi en l'aspecte i freqüència d'aparició, ja que es va passar a publicar tres cops l'any en comptes d'un de sol, garantint al soci del GCA/ICO una informació puntual i actualitzada. A més, la nova publicació ha anat fent-se cada cop més completa en incloure reportatges, resultats dels diversos programes de monitoratge de l'ICO, o un recull de les novetats avifaunístiques més destacades del quadrimestre anterior.

Paral·lelament, entre 1996 i 2009 es van publicar 11 *Anuaris d'Ornitologia de Catalunya*,

que van recopilar les observacions més destacades sobre l'avifauna catalana que es van produir cada any. La necessitat dels anuaris era el reflex d'un col·lectiu d'aficionats a les aus cada cop més nombrós i actiu (hi van col·laborar en total més de 2.400 observadors), que demanava un fòrum especialitzat que recopilés l'immens volum d'informació puntual i anecdòtica, però igualment important i necessària, que s'estava generant. Es recuperava, així, l'esperit de la secció de "Comunicacions" que s'havia publicat en els primers volums del BGCA. La informació, que originàriament es tramitava per mitjà d'una base de dades de Microsoft Access anomenada *Orni-toCites*, va anar creixent exponencialment fins que el 2009 es va decidir deixar la tasca monumental que suposava la selecció de la informació més rellevant d'entre els milers d'observacions que es rebien anualment. Així es va donar pas a una nova era mitjançant el portal d'internet *ornitho.cat*, que ha recopilat fins al moment més de 2,3 milions d'observacions, observacions que cadascú pot gestionar per consultar les espècies, indrets, dates, o aspectes biològics que siguin de més interès a cada moment (Aymí 2009). En definitiva, una eina molt més dinàmica i pràctica que els gruixuts volums en paper de l'*Anuari*, si bé els socis hem perdut l'emoció que representava rebre aquesta obra tots els anys i comprovar si les observacions enviades havien estat prou rellevants com per ésser seleccionades i publicades, fet que donava tanta popularitat a aquesta publicació. No oblidem, però, que tots els anuaris publicats des de 1998 estan disponibles en format electrònic i amb lliure accés a la pàgina web de l'ICO.

Una nova etapa: neix la RCO

L'altre punt d'inflexió en la història de la revista és l'any 2002. Aquell any el BGCA esdevingué la *Revista Catalana d'Ornitologia* (RCO), un canvi que va afectar quelcom més que el títol. En Joan Carles Senar, després de 12 anys com editor, va donar pas a un equip editorial format per quatre persones, Lluís Brotons, Jordi Figuerola, Jordi Domènech i Santi Mañosa, representants de la nova fornada d'ornitòlegs catalans forjada durant els anys 90 i que havia estat participant de manera molt activa durant aquella dècada tant com autors d'articles publicats a la revista com

col·laboradors externs del GCA. De fet, en Jordi Domènech, primer editor executiu d'aquesta etapa, ja havia estat editor adjunt del BGCA durant els quatre anys anteriors (Taula 1).

Dos greus problemes als quals es va enfrontar en Joan Carles Senar al llarg de la seva etapa van ser, per una banda, la creixent complexitat científica dels articles que estava rebent la revista i, per altra, la recepció encara d'un bon nombre d'articles amb continguts de gran potencial per a la revista però fets per autors amb poca experiència en publicació científica. Ambdues situacions exigien més dedicació editorial per vetllar per un correcte procés de revisió i publicació (Figura 2), especialment en el cas dels autors novells que necessitaven una tutela molt personalitzada per tal que els articles finalment publicats tinguessin la màxima qualitat científica. Tot això va agreujar el mal endèmic del retard de la publicació de la nostra revista, arribant a casos extrems com el del volum 15 de 1998, que en realitat va arribar als subscriptors el 2000. El canvi a un equip editorial multipersonal pretenia repartir la càrrega de feina i garantir una major agilitat en el procés de recepció, revisió i edició dels articles (Figura 2). Calia adaptar-se als nous temps i a les possibilitats que oferien les noves tecnologies de la comunicació, com ara internet. Els gruixuts sobres rebuts per correu postal amb diverses còpies dels manuscrits mecanografiats estaven desapareixent ràpidament gràcies a l'ús del correu electrònic. Tot començava a funcionar molt ràpid i la nostra revista s'hi havia d'adaptar.

El nou equip editorial, però, no ho va tenir fàcil i els volums, amb freqüència, van continuar publicant-se uns quants mesos més tard del que tocava. De fet, l'any 2004 torna a haver-hi un forat, i aquell any els subscriptors no van rebre el seu volum de la RCO. Aquesta situació va perdurar fins el 2008, quan es va publicar un volum especial íntegrament en anglès amb les actes del 16è congrés del *European Bird Census Council* (EBCC) celebrat a Turquia el 2004. Gràcies a què l'ICO forma part del EBCC a través de programes com el Seguiment d'Ocells Comuns de Catalunya (SOCC), es va convèncer el comitè organitzador del congrés de fer servir la nostra revista com a plataforma de publicació. Des d'aquell moment, el comitè editorial es va imposar com a prioritat la publicació regular dels volums a final de l'any, ritme que s'ha aconseguit mantenir fins a l'actualitat i que ens va permetre

ser inclosos el 2011 en la prestigiosa base de dades bibliogràfiques internacional *Scopus*.

Amb el canvi de nom i equip editorial, també van arribar importants canvis en l'aparença de la revista. Es va fer una miqueta més gran (de 150x210 mm a 175x240 mm) i va passar a tenir unes cobertes blanques. Ara el contingut de cada volum quedava il·lustrat per un dibuix a color de l'espècie representativa del primer article publicat en cada volum. Es defineixen les normes editorials actuals, que ja s'apliquen sempre de manera estricta per mantenir l'homogeneïtat en l'estructura dels articles publicats, és a dir, tots ells han de tenir els mateixos apartats. Finalment, per afavorir la visibilitat dels continguts davant del creixent ús de l'anglès com a idioma dels articles, es van començar a incloure resums tant en català com en castellà al final. A més, es va recuperar la secció de "Notes breus", que havia desaparegut el 1988 i va tornar a publicar-se a partir de 2009. Aquest tipus d'article curt pretenia revifar les aportacions que tant havien caracteritzat la revista en els primers temps. Aportacions curtes, fonamentalment descriptives, i sense apartats.

En els darrers anys, la RCO ha continuat el seu procés de modernització fent una aposta decidida per maximitzar la seva visibilitat i difusió en els nous canals de comunicació que ofereix internet. El setembre de 2009 es posà en marxa el blog de la revista amb l'objectiu d'avançar els continguts de la revista i superar, així, la limitació que suposa el fet que la revista es publiqui només un cop l'any. Aquesta aparició en l'escena d'internet es va completar un parell d'anys més tard amb la incorporació dels continguts de la nova etapa de la RCO en format de pdf d'accés lliure per a qualsevol que els volgués descarregar al seu ordinador al portal web de l'ICO. Aquesta iniciativa completava l'existència des de 2008 de tots els continguts de l'antiga etapa de BGCA en format virtual a la pàgina web RACO (Revistes Catalanes amb Accés Obert), un repositori electrònic coordinat pel Consorci de Serveis Universitaris de Catalunya i la Biblioteca de Catalunya. Aquesta política editorial segueix en bona mesura les tendències actuals de moltes revistes científiques i pretén aprofitar les noves tecnologies per posar a disposició de qualsevol on i quan vulgui tots els continguts de la revista, fet que ens allibera de la necessitat de tenir els volums en paper i alhora permet als nous lectors

accedir i conèixer els continguts antics. En total, els articles disponibles a la pàgina web RACO i al blog sumaven vora les 65.000 consultes l'agost de 2014, fet que es pot considerar una prova irrefutable de l'interès de la nostra revista. A més, no cal oblidar que la revista ha estat publicada durant molts anys amb el suport de la Generalitat de Catalunya (Anònim 1982), és a dir, ha estat finançada en part amb els diners públics rebuts pel GCA/ICO i és, doncs, lògic que hi hagi un retorn a la societat.

La revista amb noms i cognoms

Aquest breu resum sobre la història de la nostra revista és possible gràcies a la tasca totalment desinteressada que han desenvolupat moltes persones al llarg de més de tres dècades d'existència. Als gairebé 270 autors que han contribuït amb els seus estudis a fornir de continguts la revista (Gordo 2014), cal afegir unes 280 persones que han participat en les diferents fases de l'edició dels articles (Figura 2), totes i cadascuna de les quals igualment importants i necessàries per arribar a tenir el producte que es llegeix en aquests moments. Cal insistir en que tots els membres de l'equip editorial (Taula 1) han fet, i fan, de manera voluntària i altruïsta la seva feina, sense major recompensa que la responsabilitat de garantir la qualitat dels articles que publiquen. La seva tasca, però, seria impossible sense l'ajut del assessors o revisors científics (el que habitualment s'anomenen *referees* en anglès). Gent de reconegut prestigi en l'àmbit d'estudi que tracten els articles que revisen i aporten la seva experiència i coneixements per a corregir i millorar els articles abans de ser publicats. En total, ens han ajudat més de 230 fins aquest volum, entre els quals podem destacar ornitòlegs de la talla de Peter Berthold, Robert Furness, Lukas Jenni o Tore Slagsvold. Un 30% dels nostres assessors han revisat articles en més d'una ocasió, havent-n'hi uns quants que mereixen especial menció aquí pel gran nombre de vegades que ens han ajudat, com ara en Tomás Santos (8 cops revisor), en José Antonio Donázar (7), l'Emilio Barba (6), en José Luis Copete (6) o l'Albert Martínez-Vilalta (5).

Finalment, no cal oblidar que la part purament científica de la revista es complementa amb

Taula 1. Membres que han format part de l'equip editorial de la revista al llarg de la seva història. En ordre cronològic d'incorporació a la revista i alfabètic per a aquells que es van incorporar alhora. *Members of the editorial board throughout the journal's history in chronological order of incorporation and in alphabetical order for those incorporated at the same time.*

Nom i cognoms	Període	Càrrec
Joan Carles Senar*	1990-2001	Editor
Jordi Domènech	1998-2001 i 2006-2008 2002-2005	Editor adjunt Editor executiu
Lluís Brotons	2002-2005 2006-2008	Editor adjunt Editor executiu
Jordi Figuerola	2002-2008	Editor adjunt
Santi Mañosa	2002-2009	Editor adjunt
Sergi Herrando	2008-present	Editor adjunt
Oscar Gordo	2008-2012 2013-present	Editor adjunt Editor executiu
Roger Jovani	2008-2009 2009-2012	Editor adjunt Editor executiu
Javier Quesada	2008-present	Editor adjunt
Pere Pons	2009-present	Editor adjunt
Miguel Clavero	2010-2013	Editor adjunt
Paola Laiolo	2010-present	Editora adjunta

* Romangué associat a la revista fins el 2009 formant part del comitè editorial assessor.

una altra part més tècnica, que és la realment responsable de materialitzar la revista. Més de vint persones han col·laborat en tasques d'assessorament lingüístic, encarregant-se del disseny gràfic i maquetació, o fent dibuixos per il·lustrar la revista. Pocs recordaran ja que els primers números incloïen una vinyeta d'humor o que durant tota l'etapa del *Bulletí*, aquest estava profusament il·lustrat amb dibuixos d'ocells. És obligat destacar aquí per la seva llarga vinculació a la revista als membres més veterans de l'equip actual, en Raül Aymí i en Xavier Ruiz, secretari de redacció des de 1988 i dissenyador gràfic des de 1992, respectivament.

El futur

Tot i que la nostra revista ha evolucionat des d'eina de comunicació entre socis d'un grup d'anellament cap a revista plenament científica especialitzada en ornitologia (Gordo 2014), cal recordar als nostres lectors, tant els que són socis de l'ICO com els que no, que tots els tipus de contribucions i tots els tipus d'autors tenen

encara cabuda a la RCO. Això és així i ha de continuar essent així. Tot i que la RCO ha de garantir, com a revista científica, uns estàndards de qualitat i per aconseguir-ho ha de seguir certs protocols de funcionament editorial (vegeu Figura 2; Díaz 2001), no hem d'oblidar quin va ser l'origen de la revista. Per tant, la RCO encara hauria de ser un fòrum de referència per a la publicació i difusió dels estudis duts a terme a Catalunya pels i per als socis de l'ICO, alhora que ha de ser un lloc atractiu també per als ornitòlegs professionals, que amb els seus articles ajudin a guanyar visibilitat i prestigi a la nostra revista.

Malauradament, són en gran part aquests socis de l'ICO, i per extensió els aficionats catalans a les aus, els que semblen haver perdut l'afecció per la seva revista, ja que les seves contribucions han passat a representar una part menor dels continguts publicats anualment. Aquesta situació ha de canviar, ja que, com s'esmentava abans, a la RCO hi tenen cabuda tota mena de contribucions, des de les més senzilles, descriptives i fonamentalment d'interès local, fins aquells estudis més complexos que tracten qüestions d'interès general en ecologia i evolució. És clau que la RCO rebí el suport del col·lectiu d'ornitòlegs catalans, tant en forma de manuscrits com de subscripcions, ja que aquesta serà l'única manera de garantir-ne la seva supervivència.

Al llarg de l'última dècada, la RCO pateix de manera crònica una greu manca de recepció de manuscrits. Tot i que fins al moment hi hagin participat un ampli ventall d'autors de diversa índole, la realitat és que actualment la RCO ha deixat de ser un fòrum atractiu per a dos dels proveïdors fonamentals durant les dues últimes dècades, com són el personal investigador del món acadèmic i els ornitòlegs amateurs de la resta de l'estat espanyol. En el primer cas, hi ha una preferència (més aviat una necessitat curricular) a l'hora de publicar els treballs a revistes incloses en el catàleg de l'*Institute for Scientific Information* (ISI), a causa del prestigi acadèmic que reporta als autors publicar-hi (Carrascal & Díaz 1998, Díaz *et al.* 2001). Malauradament, les opcions de recuperar el col·lectiu acadèmic semblen escasses i, en tot cas, passarien per una sèrie de canvis i estratègies editorials força radicals, que no semblen gaire compatibles amb una revista de format i continguts assequibles al perfil de la majoria de subscriptors, és a dir, als aficionats als ocells o

Taula 2. Cronologia de les fites històriques més rellevants per a la revista.

Chronology of the journal's most important milestones.

Any (volum)	Fita
1981 (1)	Naixement del BGCA
1982 (2)	La Generalitat hi dona suport econòmic
1983 (3)	Primer article de fora de Catalunya (en castellà) Primera normativa editorial
1984 (4)	Publicació d'un únic volum anual
1985-1987	Interrupció en la publicació
1989 (6)	Creació de la figura de l'editor
1990 (7)	Canvi de disseny i nou funcionament editorial
1991 (8)	Primer article escrit en anglès
1994 (11)	S'assoleixen els 100 primers articles Primer article d'un autor estranger (francès) Primera normativa editorial en anglès
1999 (17)	Creació de la figura de l'editor adjunt
2002 (19)	Canvi de nom de la revista, d'estil i d'equip editorial
2004	Interrupció en la publicació
2005 (21)	S'assoleixen els 200 articles Concessió del primer premi al millor article de l'any
2008 (24)	Volum especial amb les actes del 16è Congrés de l'EBCC L'antic BGCA disponible complet <i>on-line</i>
2009 (25)	Creació del blog de la RCO
2010 (26)	La RCO esdevé revista d'accés obert
2011 (27)	Inclusió de la revista a <i>Scopus</i>

ornitòlegs amateurs catalans. Com va fer *Ardeola* fa alguns anys, caldria perseguir l'objectiu de ser inclosos en el catàleg de l'ISI i això només es pot aconseguir garantint que els articles publicats tindran un cert impacte a posteriori en la comunitat científica. Com he demostrat en un altre article d'aquest volum (Gordo 2014), l'impacte de la RCO sembla encara massa baix i irregular per als estàndards de l'ISI. Una primera manera d'augmentar-lo seria que l'idioma de la revista fos només l'anglès, fet que garanteix una major audiència. De fet, com he demostrat a l'article mencionat abans (Gordo 2014), els articles en anglès publicats a la nostra revista tenen més repercussió, al menys, la que es pot quantificar, que els publicats en castellà o català. Aquesta política de l'idioma l'han aplicada revistes com *Ardeola* o *Journal of Ornithology*, revistes ornitològiques que fins no fa gaire publicaven bona part dels seus continguts en castellà i alemany, respecti-

vament. D'altra banda, caldria atreure autors de prestigi, per exemple, per mitjà d'invitacions o aconseguint que investigadors catalans de renom internacional donessin el seu suport a la revista publicant-hi alguns dels seus treballs rellevants. També caldria ser molt selectius amb els treballs acceptats i publicats per escollir només aquells d'interès general en ornitologia, ecologia o evolució. Aquest darrer punt, però, no sembla possible en l'actual situació de manca de recepció de materials. Això podria solucionar-se fusionant-nos amb d'altres revistes ornitològiques que persegueixen el mateix objectiu d'esdevenir més competitives internacionalment. La unió permetria aplegar suficients articles anualment com per fer una selecció només d'aquells amb més interès potencial. Per exemple, les societats espanyola i portuguesa d'etologia (comportament animal) es van fusionar recentment en una sola publicació, *Acta Ethologica*, perquè van veure que era l'única manera de garantir un futur a les revistes d'ambdues societats. Un altre canvi necessari seria que la revista tingués un títol sense cap mena de pàtina regionalista. Per exemple, *Ornis Scandinavica* va canviar el seu nom per *Journal of Avian Biology* el 1994, com a part de l'estratègia ideada pels seus editors per convertir-la en la millor revista ornitològica del món. I val a dir que ha funcionat, perquè ha estat la millor revista de manera gairebé ininterrompuda des de 1995. Finalment, una altra opció seria negociar l'adquisició de la revista per part d'alguna de les grans editorials que controlen la majoria de títols científics (p. ex., Wiley, Elsevier, Springer, BioOne, etc.). Elles tenen els recursos i mitjans necessaris per donar publicitat i màxima difusió a les seves revistes, ja que precisament depenen del seu èxit. Com més èxit, prestigi i rellevància tinguin les seves revistes, més subscripcions rebran i, per tant, guanyaran més diners, que, al cap i a la fi, és l'objectiu d'aquestes empreses privades. Per ser conscients del poder de les grans editorials, de les 21 revistes ornitològiques del catàleg de l'ISI, només 4 romanen sota el control de les societats ornitològiques que les van crear. Resumint, sabem quins passos caldria seguir per recuperar la participació dels acadèmics de més prestigi dedicats a l'estudi de les aus i publicar articles en ornitologia de la màxima rellevància internacional. Però, realment volem això? Volem perdre l'única revista ornitològica on es pot publicar en català? Volem perdre el fòrum

natural per als estudis d'interès local o regional a Catalunya? Volem perdre la revista que garanteix un espai per als estudis amb poblacions catalanes d'ocells? Volem una revista sotmesa als interessos d'un mercat editorial regit per l'ISI (que també és una empresa privada)? Volem uns costos de subscripció que segurament cap aficionat a les aus estarà disposat a pagar? Volem uns continguts que probablement només interessaran als ornitòlegs professionals?

Els ornitòlegs aficionats de la resta d'Espanya també han estat una font important de materials per a la nostra revista, especialment durant els 90 (Gordo 2014). Però en aquest cas també estem perdent les seves aportacions. La causa torna a ser un canvi en l'elecció del lloc on publicar els seus resultats, tot i que les motivacions són ben diferents a les anteriors. Als darrers anys han aparegut nous títols especialitzats en el món de l'ornitologia o la natura a d'altres regions d'Espanya (p. ex., *Chioglossa* (Galícia), *Chronica Naturae* (Sevilla), *Lucas Mallada* (Aragó), *Migres* (Tarifa), *Oxyura* (Còrdova), *Rocín* (Aragó), *Sabuco* (Albacete), *El Serenet* (València), *Zoologia Baetica* (Granada), *Zubia* (La Rioja), a més d'incomptables anuals i butlletins d'institucions científiques regionals), que fan que qualsevol tingui moltes més opcions on publicar el seu treball i, lògicament, hi hagi una tendència a escollir allò més proper, allò que es coneix, que sol ser la revista de la pròpia associació o regió. Per tant, els ornitòlegs de casa nostra han de fer país i han de tornar a ser la pedra angular de la nostra revista, com als orígens, ja que sense les seves contribucions el futur de la nostra revista està clarament compromès. Ara bé, per què sembla haver-hi una desafecció per la seva revista? Hom pot afirmar sense necessitat de recórrer a estadístiques que el nombre de gent interessada per l'ornitologia ha crescut notablement a Catalunya les darreres tres dècades. Hom esperaria, doncs, que amb més gent involucrada, la producció d'estudis ornitològics catalans també s'hagués incrementat. La realitat, però, és que la RCO rep cada cop menys treballs duts a terme pels ornitòlegs amateurs catalans. Aquesta paradoxa només s'explicaria a través d'un canvi en el perfil i interessos dels aficionats a les aus. Efectivament, cada cop hi ha més aficionats a les aus, però podem qualificar-los com ornitòlegs en el sentit estricte de la paraula? El diccionari ens defineix ornitòleg com: persona dedicada a

l'estudi de les aus. No hi ha dubte que a tots ens uneix la passió per sortir al camp a observar o anellar ocells, però quants ho fem amb algun objectiu que vagi més enllà del plaer que ens dóna aquesta activitat en si? Quants ens plantejem preguntes sobre les aus que observem o capturem? A quants ens mou a més un interès per entendre la biologia de les nostres poblacions? I, sobretot, quants fem alguna cosa per satisfer aquesta curiositat? En vistes de les escasses aportacions dels ornitòlegs amateurs catalans a la seva revista l'última dècada, la resposta a totes aquestes preguntes sembla òbvia: molt pocs, potser encara menys que fa trenta anys. Com podem canviar aquesta situació? Es poden proposar solucions, però, com en els casos anteriors, ni són fàcils ni està garantit que siguin efectives perquè en últim terme depenen de la voluntat del col·lectiu implicat. Despertar la curiositat científica en el col·lectiu d'aficionats a les aus passa necessàriament per apostar, potenciar i millorar la formació ornitològica de les bases. No només és important que la gent sàpiga distingir les espècies al camp o sàpiga fer una manipulació correcta durant les captures en una jornada d'anellament, cal anar un pas més enllà i que els ornitòlegs amateurs també tinguin un bon bagatge sobre la biologia general de les aus. Caldria desenvolupar cursos avançats d'ornitologia on s'ensenyin aspectes sobre la taxonomia, evolució, fisiologia, morfologia o ecologia de les aus. Fins i tot es podrien plantejar cursos especialitzats sobre com organitzar i analitzar estadísticament les dades que qualsevol pot prendre al camp (p. ex. Vilalta 1981), sobre l'ús, cerca i consulta de la literatura científica, o sobre com escriure un article científic. Les col·laboracions amb les universitats per tal d'incidir en el planter més jove d'ornitòlegs amateurs serien essencials. Els programes de seguiment de l'ICO també són una oportunitat immillorable per apropar l'aficionat a la ciència, a través d'una implicació més enllà de la simple presa de dades. Les jornades SOCC, per exemple, són un bon lloc per fer una demostració en directe de com s'analitzen les dades dels voluntaris. Aquestes demostracions ajuden encara més els voluntaris aficionats a ser conscients de la importància de la seva tasca, i a més els ajuda a comprendre millor tot el procés que hi ha entre anar al camp i un producte final elaborat com pot ser l'Atlas o els informes publicats a l'Abellerol. En els programes de seguiment és imprescindible

que els participants sàpiguen com s'han de fer les coses, però igualment important seria que sabessin per què les fan. Sens dubte, tot aquest conjunt d'actuacions serien una inversió a llarg termini, és a dir, caldrà temps perquè aquestes millores en el grau de formació es deixessin sentir. Però, sobretot, l'èxit d'aquestes mesures estarà totalment condicionat a la resposta dels aficionats, dependrà de si volen canviar els seus interessos o si prefereixen continuar especialitzant-se únicament en el *bird-watching*, el *twitching* o el *digiscoping*.

La crisi econòmica dels darrers anys tampoc està ajudant gaire a la revista. Els costos de la tirada actual de 650 exemplars de la RCO (uns 4.500€ anuals) estan dirigits a cobrir només les despeses d'impressió (2.000€), maquetació (950€), correcció de textos (600€) i difusió per correu (900€; R. Aymí com. pers.), ja que tant autors com editors no reben cap pagament pel seu treball. Tot i ser una quantitat molt petita de diners en termes absoluts, resulta un pesic important per als magres pressupostos de l'ICO. De fet, la desaparició de l'*Anuari* o del premi al millor article anual que es va començar a atorgar el 2005 han estat mesures, en bona part, forçades per la conjuntura econòmica que patim i a l'obligació d'ajustar al màxim els pressupostos de l'ICO. A més dels socis amb les seves quotes, que recordem no s'han apujat des de 2009 malgrat les retallades pressupostàries de l'ICO, és la societat en general i l'Administració pública en particular qui també té el seu paper en la valoració de l'interès de la tasca realitzada dins de les societats científiques per les seves aportacions al coneixement i a la conservació de la natura. I és que el *plus* de qualitat que té un article científic respecte a moltes altres expressions és cada dia més valorada, o almenys així ho sembla si ens atenem a l'impacte de les bones publicacions científiques en un àmbit tan influent com són els mitjans de comunicació.

M'agradaria acabar aquest article transcrivint aquí part de l'editorial publicat en el segon número de 1981:

"[...] No oblidem que aquest Butlletí és de tots i que tots podem aportar el nostre gra de treball. No deixem que el silenci ens engoleixi, [...] La manca d'idees i d'esforç personal sempre ha estat molt més pitjor que la manca de diners, no permetem que tot això ens deturi. El futur d'aquest Butlletí resta a les mans de tots."

Tot i que han passat 33 anys, crec que aquestes paraules continuen plenament vigents. Els fundadors de la revista es van haver d'enfrontar, igual que ara, a una greu manca de recursos per posar en marxa la revista, però això no els va aturar. Amb esforç i empena van dur a terme la seva idea: crear una revista. Van fer el pas més difícil. El col·lectiu d'aficionats a les aus a Catalunya, actualment, és molt més nombrós, està molt ben preparat i, en general, té moltes més eines i recursos al seu abast per desenvolupar la seva passió pels ocells. Malauradament, però, sembla que en el decurs dels anys s'ha perdut aquell esperit i voluntat, que dominava als primers anelladors del principat que crearen el GCA, de dur a terme estudis, tot i que fossin humils, i de publicar-los al butlletí, al seu butlletí, al butlletí de tots. Tots podem aportar el nostre granet de sorra. No deixem que el silenci ens engoleixi. Confiam que aquests sentiments expressats tan bé fa tants anys tornin a arrelar en el col·lectiu d'ornitòlegs catalans.

Agraïments

En Raül Aymí va proporcionar informació essencial sobre la revista. L'Albert Martínez-Vilalta, en Jordi Domènech i en Sergi Herrando van aportar valuosos comentaris durant l'elaboració d'aquest manuscrit.

Resum

Volúmen 30: un repàs a la història de la nostra revista

La revista nasqué el 1981 sota el títol de *Butlletí del Grup Català d'Anellament* (BGCA) amb l'objectiu de dotar d'una eina de comunicació als anelladors del recentment creat GCA. Alhora volia ser un element de bescanvi amb d'altres grups d'anellament d'arreu del món i així fornir el fons bibliogràfic del grup. Durant la dècada dels 80 va tenir aquest rol de butlletí de comunicació interna amb les notícies del grup, tot i que a més hi havia una participació molt activa dels socis en forma d'articles, especialment relacionats amb l'anellament. El 1990 hi va haver canvis en l'estructura i funcionament editorial, fet que va facilitar un salt qualitatiu del BGCA, que va esdevenir una revista plenament científica d'acord amb els estàndards internacionals. D'ençà d'aleshores, el BGCA només ha publicat articles deixant de ser l'eina de comunicació del GCA. Al llarg dels 90, el BGCA va deixar el seu caràcter

fortament regional i es va nodrir de nombroses aportacions d'autors de la resta de l'estat, consolidant-se com una alternativa a *Ardeola* en l'àmbit ibèric. El 2002 el BGCA va canviar el seu nom al de *Revista Catalana d'Ornitologia*, canvi que va anar acompanyat també d'una reorganització de l'equip editorial i de l'aparença de la revista. Durant la darrera dècada, la revista ha continuat consolidant el seu nivell científic i s'ha aconseguit publicar amb puntualitat. Tot i que el col·lectiu d'ornitòlegs a Catalunya ha crescut i s'ha professionalitzat molt al llarg de la història de la revista, això no s'ha traduït en un augment de la seva participació, ans al contrari, el nombre d'estudis d'ornitòlegs catalans ha esdevingut una minoria. Si volem que la nostra revista tingui futur, cal que tots fem un esforç per mantenir-la viva.

Resumen

Volúmen 30: revisión de la historia de nuestra revista

La revista nació en 1981 bajo el título de *Butlletí del Grup Català d'Anellament* (BGCA) con el objetivo de dotar de una herramienta de comunicación a los anilladores del recién creado GCA. A su vez quería ser un elemento de canje con otros grupos de anillamiento para así abastecer los fondos bibliográficos de la asociación. Durante la década de los 80 desempeñó este rol de boletín de comunicación interna con las noticias del grupo, y además mostró una participación muy activa de los socios en forma de artículos, especialmente relacionados con el anillamiento. En 1990 hubo cambios en la estructura y funcionamiento editorial, lo que facilitó un salto cualitativo del BGCA, que se convirtió en una revista totalmente científica de acuerdo con los estándares internacionales. Desde entonces, el BGCA sólo ha publicado artículos dejando de ser, por tanto, la herramienta de comunicación del GCA. A lo largo de los 90, el BGCA abandonó su carácter marcadamente regional al nutrirse de numerosas aportaciones de autores del resto del estado, consolidándose como una alternativa a *Ardeola* en el ámbito ibérico. En 2002 el BGCA cambió su nombre por el de *Revista Catalana d'Ornitologia*, cambio que fue acompañado también por una reorganización del equipo editorial y de la apariencia de la revista. Durante la última década la revista ha continuado consolidando su nivel científico y ha logrado publicarse con puntualidad. Aunque el colectivo ornitológico de Cataluña ha crecido y se ha profesionalizado mucho a lo largo de la historia de la revista, esto no se ha traducido en un aumento de su participación en su revista sino más bien al contrario. Si queremos que nuestra revista tenga futuro, es necesario que todos hagamos un esfuerzo para mantenerla viva.

Bibliografia

- Anònim.** 1981. Trobada d'anelladors del GCA. *Butlletí del Grup Català d'Anellament* 1: 31-33.
- Anònim.** 1982. Editorial. *Butlletí del Grup Català d'Anellament* 2: 1.
- Anònim.** 1984. Editorial. *Butlletí del Grup Català d'Anellament* 4: 1.
- Aymí, R.** 2009. Gaëtan Delaloye, autor dels portals Ornitho. *L'Abellerol* 37: 10.
- Blanco, P.** 1995. Recapturas de Chorlitejo Patinegro (*Charadrius alexandrinus*) en una localidad costera de Odesa (Ucrania). *Butlletí del Grup Català d'Anellament* 12: 11-14.
- Carlier, P.** 1994. Influence of male-female relationships on parental behaviour in two pairs of Peregrine Falcons (*Falco peregrinus*). *Butlletí del Grup Català d'Anellament* 11: 75-82.
- Carrascal, L.M. & Díaz, M.** 1998. Utilidad científica y difusión internacional de *Ardeola*: un análisis bibliométrico. *Ardeola* 45: 225-243.
- Díaz, M.** 2001 ¿Qué es y para qué sirve una revista de ornitología? *El Hornero* 16: 3-6.
- Díaz, M., Asensio, B. & Tellería, J. L.** 1996. *Aves Ibéricas. Vol. I. No Paseriformes*. Madrid: J.M. Reyero.
- Díaz, M., Asensio, B., Llorente, G.A., Moreno, E., Montori, A., Palomares, F., Palomo, J., Pulido, F., Senar, J.C. & Tellería, J.L.** 2001. El futuro de las revistas científicas españolas: un esfuerzo científico, social e institucional. *Rev. Esp. Doc. Cient.* 24: 306-314.
- Ferrer, X., Copete, J.L. & Aymí R.** 2005. Reflexions sobre 50 anys d'ornitologia a Catalunya. *L'Abellerol* 24: 8-9.
- García, J. A. D.** 1983. Nota sobre un posible método de sexado en el Raitán (*Erithacus rubecula*). *Butlletí del Grup Català d'Anellament*, 3(2): 32-34.
- GCA.** 1981. Presentació. *Butlletí del Grup Català d'Anellament* 1: 1-2.
- Giró, F.** 1981. Mètodes de captura per anelladors. *Butlletí del Grup Català d'Anellament* 1: 3-8.
- Gordo, O.** 2014. Evolución de los contenidos de la Revista Catalana d'Ornitologia: un anàlisi bibliomètric. *Revista Catalana d'Ornitologia* 30: 63-85.
- Julien, A.** 1988a. Terminologia catalana de plomatge, datació, muda i topografia. *Butlletí del Grup Català d'Anellament* 5: 9-24.
- Julien, A.** 1988b. Sexat i datació de no passeriformes. *Butlletí del Grup Català d'Anellament* 5: 50-56.
- Trias, J.** 1983. Les mesures biomètriques rutinàries en l'anellament de passeriformes. *Butlletí del Grup Català d'Anellament* 3: 2-6.
- Vilalta, J.** 1981. Manejament estadístic de les dades d'anellament. *Butlletí del Grup Català d'Anellament* 1: 9-20.
- Vogrin, M.** 1997. Egg size of the Blackbird (*Turdus merula*) in Slovenia. *Butlletí del Grup Català d'Anellament* 14: 37-41.